

Právní věta:	Za rozhodnutí obsahově navazující na rozhodnutí zrušené na podkladě podaného dovolání podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. je třeba považovat vedle obsahově navazujících rozhodnutí vydaných v téže trestní věci, v níž bylo podáno dovolání (např. rozhodnutí o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, rozhodnutí o nákladech trestního řízení, rozhodnutí o zápočtu vazby), rovněž obsahově navazující rozhodnutí, jež byla vydána v jiných trestních věcech vedených proti témuž obviněnému, ohledně něhož došlo ke zrušení rozhodnutí napadeného dovoláním, pokud jejich výrok (případně jeho část) obsahově navazuje na výrok zrušený na podkladě podaného dovolání. Za takové obsahově navazující rozhodnutí lze označit i rozhodnutí vydané v jiné trestní věci, jímž bylo zrušeno rozhodnutí napadené dovoláním ve výroku o trestu, ve vztahu k němuž byl navazujícím rozhodnutím v jiné trestní věci uložen souhrnný trest podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku. Zruší-li Nejvyšší soud jako obsahově navazující podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. rozhodnutí vydané v jiné trestní věci, a to ve výroku o souhrnném nepodmíněném trestu odnětí svobody uloženém i za trestnou činnost, jejímž spácháním byl obviněný původně uznán vinným rozhodnutím napadeným dovoláním, a vykonává-li obviněný v době rozhodnutí o dovolání tento trest, rozhodne ve smyslu § 265l odst. 4 tr. ř. o vazbě obviněného, a to případně i v navazující trestní věci, v níž byl zrušen výrok o souhrnném trestu.
Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	28.06.2018
Spisová značka:	15 Tdo 195/2018
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2018:15.TDO.195.2018.2
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	Rozhodnutí obsahově navazující na zrušené rozhodnutí Řízení o dovolání Vazba
Dotčené předpisy:	§ 265k odst. 2 alinea věta druhá tr. ř. § 265l odst. 4 tr. ř.
Kategorie rozhodnutí:	A
Publikováno ve sbírce pod číslem:	12 / 2019

15 Tdo 195/2018-I.-216

USNESENÍ

Nejvyšší soud projednal ve velkém senátu trestního kolegia v neveřejném zasedání konaném dne 28. 6. 2018 dovolání, která podali obvinění **A. J.**, a **P. Š.**, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 56 T 7/2013, a rozhodl takto:

I. Podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. **se** rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016, i jemu předcházející rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 56 T 7/2013, **zrušují**, a to v celé části týkající se obviněného A. J. a podle § 261 tr. ř. též v celé části týkající se obviněného P. Š. a v části týkající se obviněného K. N. ve výroku, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu, a ve výroku o trestu.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. **se** současně **zrušují** také další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a to zejména rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, a rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015, ve výrociích o souhrnném trestu odnětí svobody, trestu zákazu činnosti a trestu propadnutí věci uloženém obviněnému P. Š. a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního

soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, ve výroku o souhrnném trestu odnětí svobody a trestu zákazu činnosti uloženém obviněnému A. J.

II. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. **se Městskému soudu v Praze příkazuje**, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

III. Podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. **se dovolání obviněného P. Š. odmítá**.

Odůvodnění:

I.

Dosavadní průběh řízení

1. **Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 56 T 7/2013**, byli obvinění A. J. a P. Š. (dále též „obvinění“ nebo „dovolatelé“) uznáni vinnými zločiny podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku a padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku spáchanými ve formě organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (skutky pod body I. a II.). Týmž rozsudkem byl obviněný K. N. uznán vinným zločiny úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku spáchanými ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku a zločiny podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku a padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku (skutky pod body I. a II.). Obviněná Z. A. (skutek pod bodem I.) a obviněný V. R. (skutek pod bodem II.) byli uznáni vinnými zločinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku.

2. Obvinění se této trestné činnosti dopustili podle skutkových zjištění soudu prvního stupně tím, že

„I. v úmyslu získat pro sebe majetkový prospěch, po vzájemné dohodě s obžalovanými A. J. a P. Š., kteří celé níže popsané jednání naplánovali a řídili,

obžalovaný K. N. zajistil schůzku obžalované Z. A. s pracovníci společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., IČO 60192852, se sídlem Bělehradská 222/128, Praha 2, kterou dne 29. 6. 2010 společně navštívili na pobočce v Praze v Jindřišské ulici, kde obžalovaná Z. A. za pomoci obžalovaného K. N. zažádala o překlenovací úvěr ve výši 3.784.000 Kč, ač si byla vědoma toho, že předkládá stavební spořitelně padělané potvrzení o výši příjmů, údajně vystavené společností Craft AT, s. r. o., u níž nikdy nebyla zaměstnána, které jí opatřil obžalovaný K. N., a věděla, že nebude schopna takto vysoký úvěr splácet, neboť je nemajetná a v té době nezaměstnaná, byť jí obžalovaný K. N. slíbil, že za ni splátky překlenovacího úvěru budou hradit jiné, bližší nespécifikované osoby, kdy účelem překlenovacího úvěru bylo zakoupení bytové jednotky v ulici P. v P. – H. o výměře 84,6 m², vč. podílu na společných částech domu a na pozemku ve výši 846/11739, vše zapsané na LV u Katastrálního úřadu pro hl. m. Prahu pro obec P., kat. území H., ve vlastnictví společnosti Mat Sport, s. r. o., IČO 27093786, se sídlem Na Příkopě 958, Praha 1, v celkové hodnotě 4.333.419 Kč, avšak za kupní cenu ve výši 4.600.000 Kč, obžalovaný K. N. poté, opět po dohodě s obžalovaným A. J. a obžalovaným P. Š., předložil dne 31. 8. 2010 v P. v kavárně v pasáži J. G. obžalované Z. A. kupní smlouvu mezi prodávající společností Mat Sport, s. r. o., na straně jedné a kupující Z. A. na straně druhé, která však byla opatřena padělkem kulatého notářského razítka JUDr. Aleny Procházkové a padělkem ověřeného podpisu B. V., trvale bytem B., P., jednatele společnosti Mat Sport, s. r. o., čímž uvedl obžalovanou Z. A. v omyl, neboť ta očekávala oprávněný prodej nemovitosti, a v důsledku toho došlo k převodu vlastnických práv k uvedeným nemovitostem na obžalovanou Z. A. bez vědomí jejich vlastníka, kdy na základě podepsané kupní smlouvy obžalovaný K. N. zajistil další schůzku obžalované Z. A. s pracovníci společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., kterou společně navštívili, kde obžalovaná Z. A. za pomoci obžalovaného K. N. nechala z poskytnutého hypotečního úvěru převést částku ve výši 109.119,49 Kč na účet patřící společnosti Stavby, investice, reality, s. r. o., IČO 27437663, jejímž jednatelem byl obžalovaný P. Š., jakožto provizi za zprostředkování koupě předmětných nemovitostí, a částku 3.654.000 Kč nechala dne 14. 9. 2010 převést na účet patřící společnosti Arastea, s. r. o., IČO 28172825, kdy prostřednictvím internetového bankovníctví obžalovaný P. Š. a obžalovaný A. J. z výše uvedeného jimi ovládaného účtu společnosti Arastea uvedenou částku několikrát a v různých částkách převáděli přes účty patřící jimi řízeným obchodním společností, a to společnosti Bel-Gan, s. r. o., IČO 25134019, oficiálně zastoupené V. M., zesnulým dne 25. 7. 2010, společností Wilton, a. s., IČO 27385639, oficiálně zastoupené P. D., trvale bytem V., K., společností Big Extra Auto, a. s., IČO 27116158, společností Kanrin Maru, a. s., IČO 28938267, a společností Basiliscus, a. s., IČO 28881907, oficiálně zastoupených A. Š., trvale bytem V., J., kdy tyto finanční prostředky jednak nechali dne 15. a 16. 9. 2010 v Komerční bance v částce 1.646.000 Kč vybrat A. Š. v hotovosti, kterou od něj následně převzali, jednak je převedli na účty svých či jimi řízených obchodních společností, jako byly Česká investiční CZ, a. s., v likvidaci, IČO 26112485, společnost Best Credit Group, a. s., IČO 27944077,

společnost Stavby, investice, reality, s. r. o., IČO 27437663, a na další účty, kde je použili pro vlastní potřebu a o zisk se obžalovaní A. J., P. Š. a K. N. dosud nezjištěným způsobem podělili, čímž poškozené společnosti Mat Sport, s. r. o., způsobili škodu ve výši 4.333.419 Kč a poškozené společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., škodu ve výši 3.763.119,49 Kč;

II. v úmyslu získat pro sebe majetkový prospěch, po vzájemné dohodě s obžalovanými A. J. a P. Š., kteří celé popsané jednání naplánovali a řídili,

obžalovaný K. N. zajistil schůzku obžalovaného V. R. s pracovníci společnosti Modrá Pyramida stavební spořitelna, a. s., IČO 60192852, se sídlem Bělehradská 222/128, Praha 2, kterou dne 30. 9. 2010 společně navštívili na pobočce v Praze v Jindřišské ulici, kde obžalovaný V. R. za pomoci obžalovaného K. N. zažádal o překlenovací úvěr ve výši 4.500.000 Kč, ač si byl vědom toho, že předkládá stavební spořitelně padělané potvrzení o výši příjmů, údajně vystavené společností J.I.A. Company, s. r. o., u níž nikdy nebyl zaměstnán, které mu opatřil obžalovaný K. N., a věděl, že nebude schopen takto vysoký úvěr splácet, neboť je nemajetný a v té době nezaměstnaný, byť mu obžalovaný K. N. slíbil, že za něho splátky překlenovacího úvěru budou hradit jiné, bližší nespecifikované osoby, kdy účelem překlenovacího úvěru bylo zakoupení bytové jednotky v ulici P. v P. – H., vč. podílu na společných částech domu a na pozemku ve výši 1556/13579, vše zapsané na LV u Katastrálního úřadu pro hl. m. P. pro obec P., kat. území H., ve vlastnictví společnosti Byty Poupětova, s. r. o., IČO 27860728, Na Balkáně 812, Praha 3, v celkové hodnotě 8.230.340,90 Kč, avšak za kupní cenu ve výši 6.800.000 Kč, obžalovaný K. N. poté, opět po dohodě s obžalovanými A. J. a P. Š., předložil dne 8. 11. 2010 v P. obžalovanému V. R. kupní smlouvu, mezi prodávající společností Byty Poupětova, s. r. o., na straně jedné a kupujícím V. R. na straně druhé, která však byla opatřena padělkem kulatého notářského razítka JUDr. Aleny Procházkové a padělkem ověřeného podpisu B. V., trvale bytem B., P., jednatele společnosti Byty Poupětova, s. r. o., čímž uvedl obžalovaného V. R. v omyl, neboť ten očekával oprávněný prodej nemovitosti a v důsledku toho došlo k převodu vlastnických práv k uvedeným nemovitostem na obžalovaného V. R. bez vědomí jejich vlastníka, kdy na základě podepsané kupní smlouvy obžalovaný K. N. zajistil další schůzku obžalovaného V. R. s pracovníci společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., kterou společně navštívili, kde obžalovaný V. R. za pomoci obžalovaného K. N. nechal z poskytnutého hypotečního úvěru převést částku ve výši 115.642,50 Kč na účet patřící společnosti Stavby, investice, reality, s. r. o., IČO 27437663, jejímž jednatelem byl obžalovaný P. Š., jakožto provizi za zprostředkování koupě předmětných nemovitostí, a částku 4.364.000 Kč nechal dne 18. 11. 2010 převést na účet patřící společnosti Marcia, s. r. o., IČO 27657965, kdy prostřednictvím internetového bankovníctví obžalovaný P. Š. a obžalovaný A. J. z výše uvedeného jimi ovládaného účtu společnosti Marcia uvedenou částku několikrát a v různých částkách převáděli přes účty patřící jimi řízeným obchodním společnostem, a to společnosti Onyx, s. r. o., IČO 60914807, společnosti Wilton, a. s., IČO 27385639, oficiálně zastoupené P. D., trvale bytem V., K., společností Big Extra Auto, a. s., IČO 27116158, společností Kanrin Maru, a. s., IČO 28938267, a společností Basiliscus, a. s., IČO 28881907, oficiálně zastoupených A. Š., trvale bytem V., J., kdy tyto finanční prostředky převedli na účty svých a jimi řízených obchodních společností, jako byly společnost Česká investiční CZ, a. s., v likvidaci, IČO 26112485, společnost Best Credit Group, a. s., IČO 27944077, společnost Stavby, investice, reality, s. r. o., IČO 27437663, a další účty, kde je použili pro vlastní potřebu a o zisk se obžalovaní A. J., P. Š. a K. N. dosud nezjištěným způsobem podělili, čímž poškozené společnosti Byty Poupětova, s. r. o., způsobili škodu ve výši 8.230.340,90 Kč a poškozené společnosti Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s., škodu ve výši 4.479.642,50 Kč.“

3. Obviněný **A. J.** byl za shora uvedené zločiny a dále za zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 5 To 72/2015, a pokus zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 21 tr. zákoníku k § 240 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 tr. zákoníku z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 7 T 84/2009, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání sedmi let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu deseti let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byly současně zrušeny výroky o trestech z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 5 To 72/2015, a z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 7 T 84/2009, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

4. Obviněný **P. Š.** byl za výše uvedené zločiny a dále za zločin podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 5 To 72/2015, a pokus trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 8 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění účinném do 31. 12.

2009 (dále jen „tr. zák.“), k § 148 odst. 1, odst. 2, odst. 3 písm. a), c) tr. zák. z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 7 T 84/2009, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku a § 58 odst. 1 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání čtyř let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem. Podle § 70 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku mu byl uložen trest propadnutí zde vyjmenovaných věcí. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen rovněž trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu pěti let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byly zároveň zrušeny výroky o trestech z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 5 To 72/2015, a z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 7 T 84/2009, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu.

5. Týmž rozsudkem soudu prvního stupně bylo rozhodnuto o právních následcích shora popsané trestné činnosti obviněných K. N., Z. A. a V. R. Zároveň bylo podle § 228 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto o solidární povinnosti obviněných A. J., P. Š., K. N. a Z. A. nahradit poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., škodu ve výši 5.546.855,83 Kč a o solidární povinnosti obviněných A. J., P. Š., K. N. a V. R. nahradit této poškozené škodu ve výši 6.313.888,28 Kč.

6. Z podnětu odvolání obviněných A. J., P. Š., Z. A. a V. R. a zúčastněných osob, obchodních společností Herington Leasing, s. r. o., Best Transport Prague, s. r. o., a Centavia, s. r. o., byl **rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016**, podle § 258 odst. 1 písm. d), e), f), odst. 2 tr. ř. rozsudek nalézacího soudu částečně zrušen, a to u obviněných A. J. a P. Š. ve výrocích o trestech, u obviněných A. J., P. Š., Z. A. a V. R. ve výroku o náhradě škody a ve výroku o zabránění náhradní hodnoty a z důvodu uvedeného v § 261 tr. ř. také ohledně obviněného K. N. ve výroku o náhradě škody a ve výroku o zabránění náhradní hodnoty. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo znovu rozhodnuto tak, že při nezměněném výroku o vině byl obviněný A. J. odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku a § 43 odst. 2 tr. zákoníku k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu deseti let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl současně zrušen výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2010, sp. zn. 7 T 84/2009, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, jakož i všechna rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně k níž došlo tímto zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný P. Š. byl odsouzen podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku a § 58 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří let a šesti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 3 tr. zákoníku zařazen do věznice s dozorem. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce člena statutárního orgánu v obchodních společnostech na dobu pěti let. Podle § 70 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku mu byl uložen rovněž trest propadnutí zde uvedených věcí. Nově bylo rozhodnuto také podle § 228 odst. 1 tr. ř. o solidární povinnosti A. J., P. Š., K. N. a Z. A. nahradit poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., škodu ve výši 3.784.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % počínaje 15. 4. 2015 do zaplacení, a o solidární povinnosti obviněných A. J., P. Š., K. N. a V. R. nahradit poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., škodu ve výši 4.500.000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % počínaje 15. 4. 2015 do zaplacení. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla tato poškozená odkázána se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

II.

Dovolání, vyjádření k nim a repliky k vyjádření

7. Proti shora citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze podali obvinění A. J., P. Š., Z. A. a V. R. dovolání. O dovoláních obviněné Z. A. a obviněného V. R. bylo rozhodnuto usnesením Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2018, č. j. 6 Tdo 1614/2017-140, zatímco věc obviněných A. J. a P. Š. byla usnesením Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2018, č. j. 6 Tdo 1614/2017-139, podle § 23 odst. 1 tr. ř. vyloučena ze společného řízení k samostatnému projednání a rozhodnutí a následně byla usnesením Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2018, sp. zn. 6 Tdo 51/2018, postoupena k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu. Ten se proto zabýval pouze dovoláními obviněných A. J. a P. Š.

8. **Obviněný A. J.** ve svém mimořádném opravném prostředku namítl naplnění dovolacích důvodů podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. s tím, že bylo rozhodnuto o zamítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku soudu prvního stupně, přestože v řízení před tímto soudem došlo k nesprávnému právnímu posouzení skutku, který byl zjištěn způsobem neodpovídajícím zásadám spravedlivého procesu.

9. Soudům nižších stupňů vytknul, že neučinily taková skutková zjištění, aby jej mohly uznat vinným účastenstvím ve formě organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. K tomu uvedl, že jeho účast na souzené trestné činnosti je v tzv. skutkové větě výroku o vině i v odůvodnění rozsudku nalézacího soudu popsána jen velmi vágně. Dále namítl, že údaj o „předchozí dohodě“ obsažený v návěti skutkových vět výroků rozhodnutí není znakem organizátorství, zatímco závěr o „naplánování či řízení trestného činu“ je znakem objektivní stránky účastenství, jímž tudíž nemůže být popsán skutek. V dané souvislosti namítl, že jednání, kterým měl trestnou činnost řídit, nebylo v rozhodnutí nijak konkretizováno. Soudy obou stupňů se podle něj nezabývaly ani subjektivní stránkou účastenství ve vztahu k jednotlivým trestným činům. V návaznosti na to soudu vytknul, že v rovině úvah ohledně objektivní a subjektivní stránky účastenství nedostatečně rozlišuje mezi spácháním trestného činu pachatelem a účastí organizátora na něm. Stran právní kvalifikace jeho jednání jako zločinu podvodu učinil výhradu, že zůstalo nevysloveno, koho měli pachatelé uvést v omyl, jakým jednáním a zda je dána příčinná souvislost mezi omylem a způsobenou škodou. K tomu poznamenal, že škoda mohla jen stěží vzniknout tím, že obvinění Z. A. a V. R. byli uvedeni v omyl. Zmiňuje-li soud omyl poškozených (společností Mat Sport, s. r. o., a Byty Poupětova, s. r. o.), pak podle obviněného není jasné, jak jej pachatelé mohli uvést v omyl, když mezi nimi nedošlo k žádnému jednání. V neposlední řadě obviněný namítl nedostatečné zjištění skutkového stavu a ústavní deficit napadeného rozhodnutí s tím, že řízení nemělo rysy spravedlivého procesu z důvodu tzv. opomenutých důkazů a přehlížení jeho obhajoby, k čemuž dodal, že soud druhého stupně se odmítl zabývat alibi, jehož se dovolával.

10. Obviněný A. J. ze shora rozvedených důvodů navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a přikázal mu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl, popř. aby zrušil i rozsudek soudu prvního stupně a shodný příkaz učinil tomuto soudu. Požádal též o odklad výkonu trestu podle § 265o tr. ř. a vyjádřil nesouhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

11. **Obviněný P. Š.** opřel svůj mimořádný opravný prostředek o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g), h) a k) tr. ř.

12. Předně v obecnosti namítl extrémní nesoulad mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními soudů nižších stupňů. Dále soudům vytknul nedostatečné odůvodnění jejich rozhodnutí, v nichž není uvedeno, kterými konkrétními důkazy je jeho vina prokázána, jakož i neprokázání jeho vědomosti o tom, že podpisy prodávajících na kupních smlouvách byly padělané. V této souvislosti zpochybnil též hodnocení důkazů nalézacím soudem. Dále namítl, že soudy nižších stupňů učinily odlišné závěry ohledně spoluzavinění poškozené Modré pyramidy stavební spořitelny, a. s., a že tuto okolnost nezohlednily z hlediska trestnosti, k čemuž poukázal na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2013, sp. zn. 11 Tdo 1121/2012. Stran výroku o trestu učinil výhradu, že místo samostatného trestu mu měl být uložen trest souhrnný. Samotný trest označil za nepřiměřeně vysoký, zvláště s ohledem na dobu spáchání jeho trestné činnosti, rodinnou situaci, spoluzavinění poškozené a skutečnost, že zásadním způsobem přispěl k zadržení hlavního pachatele. Poté brojil proti výroku o náhradě škody, jímž měl být porušen zákaz *reformationis in peius*. K tomu uvedl, že dlužná částka z rozsudku odvolacího soudu se při úroku 8,05 % bude rovnat částce z rozsudku soudu prvního stupně nejpozději po pěti letech (v roce 2020), přičemž konec výkonu jeho trestu odnětí svobody bude v roce 2021. Výrok rozsudku odvolacího soudu tak označil za méně příznivý, než byl výrok rozsudku soudu prvního stupně. Podle jeho mínění mu neměla být ukládána povinnost k úhradě úroku z prodlení. I ve vztahu k výroku o náhradě škody pak namítl, že u něj nebylo zohledněno spoluzavinění poškozené Modré pyramidy stavební spořitelny, a. s., z hlediska § 441 zákona č. 40/1964 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“).

13. S ohledem na výše uvedené obviněný P. Š. navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené rozhodnutí a Vrchnímu soudu v Praze přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl. V samostatném podání vyslovil souhlas s projednáním dovolání v neveřejném zasedání.

14. K podaným dovoláním se vyjádřila **státní zástupkyně** činná u Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupkyně“).

15. Stran námitky **obviněného A. J.** týkající se jeho organizátorství na dané trestné činnosti poukázala na popis jeho jednání obsažený ve výroku o vině s tím, že v podrobnostech odkázala na odůvodnění rozsudku nalézacího soudu na str. 22-23, k čemuž dodala, že obviněným poukazovaná část odůvodnění na str. 24 se vztahuje pouze ke shrnutí podstatných skutkových okolností výroku o vině. Z popisu skutku přitom podle ní vyplývá, že obvinění A. J. a P. Š. zosnovali a řídili trestné činy spáchané jinými osobami. Ve vztahu ke dvojnásobnému zločinu úvěrového podvodu ve smyslu § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku neměla pochybnosti o tom, že subjektivní stránka jednání obviněných A. J. a P. Š. pokrývá otázku nepravdivosti údajů hlavních pachatelů při sjednávání úvěrových smluv i způsobený škodlivý následek, kdy v tomto případě postačuje podle § 17 písm. a) tr. zákoníku jejich zavinění z nedbalosti.

16. K další výhradě obviněného A. J. ohledně naplnění znaku uvedení v omyl uvedla, že z obsahu popisu skutku je zcela zřejmé, že obviněná Z. A. a obviněný V. R. byli uvedeni v omyl obviněným K. N., neboť očekávali oprávněný prodej nemovitosti a v tomto mylném přesvědčení vystupovali na straně kupujících, aby předmětné byty do svého vlastnictví nabyli. Uveden v omyl byl podle státní zástupkyně také příslušný katastrální úřad, který na základě předložených podkladů provedl zápis o změně vlastníka předmětných nemovitostí, čímž došlo k obohacení obviněné Z. A. a obviněného V. R. V dané souvislosti připomněla, že na podvodu mohou být zainteresovány až 4 osoby, a to pachatel, osoba jednající v omylu, osoba poškozená a osoba obohacená. Způsob naplnění skutkové podstaty obou zvláště závažných zločinů podvodu ve smyslu výše uvedené právní kvalifikace a tím i postavení obviněného A. J. jako účastníka na jejich spáchání tedy považovala za zřejmý z přisouzených skutkových okolností výroku o vině, a to i navzdory jisté nepřesnosti obsažené v příslušné části odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, z níž se podává, že poškozené společnosti (vlastníci obou bytových jednotek) byly uvedeny v omyl, aniž by současně bylo uvedeno, jakým způsobem se tak mělo stát, jestliže vůči nim žádné klamavé jednání adresné povahy uskutečněno nebylo.

17. Ve vztahu k námitce obviněného A. J. vůči nedostatečným skutkovým zjištěním soudů o jeho účasti na zločinu úvěrového podvodu konstatovala, že v posuzované věci se o případ tzv. opomenutých důkazů nejednalo, byť se poukazovanými důkazními návrhy obviněného a jejich možnou vypovídací hodnotou zabýval až soud druhého stupně, jak je patrné z příslušné pasáže na str. 8 jeho rozsudku. V návaznosti na to připomněla, že odvolací soud dospěl ke správnému závěru, že finanční prostředky vylákané na úvěrovém věřiteli se dostaly zcela mimo rámec kupních smluv, pokud byly namísto takového účelového určení převedeny na bankovní účty dalších obchodních společností, aniž by tyto společnosti vystupovaly v postavení řádných zprostředkovatelů obchodování s byty a aniž by tak disponovaly odpovídajícím právním titulem k inkasu příslušné části obdržených úvěrových peněz.

18. Výhrady obviněného P. Š. týkající se jeho vědomosti o nepravosti podpisů na kupních smlouvách a závěru o jeho vině na základě toho, že převody částek byly prováděny z IP adresy společnosti Stavby, investice, reality, s. r. o., označila státní zástupkyně za ryze skutkové a odporující účelovému zaměření uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jež ve smyslu ustálené judikatury nezakládají kvalifikovaný důvod výjimečného přezkoumání skutkových zjištění v rámci řízení o dovolání. Tuto část dovolací argumentace tak nepovažovala za způsobitou k věcnému projednání a pouze nad rámec podaného vyjádření poukázala na správnost hodnotících úvah nalézacího soudu v kontextu s příslušným důkazním podkladem, na jehož základě dospěl k závěru o zosnování a řízení souzené trestné činnosti ze strany obviněných A. J. a P. Š., k čemuž opětovně odkázala na str. 22-23 jeho rozsudku.

19. Podle státní zástupkyně nelze přisvědčit ani námitce obviněného P. Š. o spoluzavinění poškozené Modré pyramidy stavební spořitelny, a. s. Vytýká-li obviněný soudům nezohlednění této skutečnosti ve světle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 3. 2013, sp. zn. 11 Tdo 1121/2012, pak vzhledem ke způsobu spáchání trestného činu úvěrového podvodu přiměřeně odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 5 Tdo 1256/2003, sp. zn. 3 Tdo 1086/2013 a sp. zn. 6 Tdo 728/2013, podle kterých *„o podvodné jednání ve smyslu § 250 trestního zák. jde i v případě, jestliže poškozený je schopen prověřit si skutečný stav rozhodných okolností, avšak je ovlivněn působením pachatele ve formě podání nepravdivých informací nebo zamlčení podstatných informací, takže si je v důsledku pachatelova jednání neověří buď vůbec, nebo tak neučiní včas, přičemž je třeba vzít v úvahu, že poškozený nemá uloženou povinnost v obdobných případech provádět zmíněné ověření, byť lze takový postup považovat za obezřetný a obvyklý“.*

20. K výhradě obviněného P. Š. stran porušení pravidel pro ukládání souhrnného trestu uvedla, že napadený výrok o trestu podle jejího aktuálního zjištění právně neexistuje, neboť z rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, vydaného v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 50 T 11/2015, vyplynulo, že byl zrušen v souvislosti s ukládáním souhrnného trestu odnětí svobody, vyměřeného obviněnému P. Š. za podmínek § 43 odst. 2 tr. zákoníku podle § 240 odst. 3 tr. zákoníku v trvání osmi let se zařazením pro jeho výkon podle § 56 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku do věznice se zvýšenou ostrahou. Stalo se tak při zohlednění sbíhajících se trestné činnosti, již byl jmenovaný uznán vinným mj. i v nyní projednávané věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 56 T 7/2013, když bylo výše citovaným rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci rozhodnuto tak, že se *„podle § 43 odst. 2 věta druhá tr. zákoníku současně zrušuje výrok o trestu z rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 56 T 7/2013, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016“.*

21. Důvodnou však státní zástupkyně shledala námitku obviněného P. Š. o porušení zákazu *reformationis in peius* odvolacím soudem při rozhodnutí o náhradě škody. K tomu uvedla, že nové rozhodnutí o solidární povinnosti všech obviněných vůči poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., sice je v rozsahu 40% snížení původně přisouzené výše náhrady škody, nicméně s 8,05% úrokem z prodlení ve smyslu uplatněného nároku poškozené, počínaje od 15. 4. 2015, při perspektivě navýšení jistiny přisouzené pohledávky poškozené o 51 % na úrocích z

prodlení se pohybuje (zvažováno k 15. 4. 2021, tedy do přepokládaného vykonání trestu obviněným) nad rámcem jejího 40% snížení odvolacím soudem. Konstatovala proto, že v daném případě při absentující odvolání poškozené i státního zástupce došlo ke zhoršení postavení obviněného, ačkoliv tomu bránil zákaz uvedený v § 259 odst. 4 tr. ř., který patří mezi nepominutelné náležitosti spravedlivého procesu. Důvodnost této námitky obviněného P. Š. se pak podle státní zástupkyně s ohledem na zásadu *beneficium cohaesionis* vztahuje i na spoluobviněné, kteří byli uvedenou změnou adhezních výroků dotčeni vyslovením takto upravené výše jejich solidární platební povinnosti.

22. Závěrem státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněného P. Š. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016, částečně zrušil ve všech jeho výrocích o náhradě škody (s přihlédnutím k § 261 tr. ř. i ohledně obviněných A. J., Z. A., V. R. a K. N.) a dále postupoval podle § 265m odst. 2 tr. ř. ve spojení s § 265 tr. ř. a sám ve věci rozhodl podle § 228 odst. 1 tr. ř. o solidární povinnosti A. J., P. Š., K. N. a Z. A. nahradit poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., škodu ve výši 5.546.855,83 Kč a o solidární povinnosti obviněných A. J., P. Š., K. N. a V. R. nahradit této poškozené škodu ve výši 6.313.888,28 Kč. Současně vyjádřila souhlas podle § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. s tím, aby Nejvyšší soud učinil toto rozhodnutí v neveřejném zasedání, a takový souhlas vyslovila i pro případ jiného než navrženého rozhodnutí.

23. Na vyjádření státní zástupkyně reagoval v **replíce obviněný A. J.**, jenž zdůraznil, že jeho dovolací námitky nesměřují proti skutkovým zjištěním soudů nižších stupňů, nýbrž proti jejich vágnímu uvedení ve výroku o vině i v odůvodnění rozhodnutí, což má vzhledem k ustálené rozhodovací praxi Nejvyššího soudu charakter nesprávného hmotně právního posouzení. Dále se ohradil vůči tvrzení státní zástupkyně, že jím poukazovaná část odůvodnění na str. 24 rozsudku nalézacího soudu je pouhým shrnutím podstatných skutkových okolností. Naproti tomu uvedl, že soud prvního stupně se zde zabývá úmyslem obviněných obohatit se, nikoliv skutečnostmi způsobitelnými naplnit účastenství ve formě organizátorství. Nesouhlasil ani s vyjádřením státní zástupkyně bagatelizujícím „jistou nepřesností“ na str. 25 rozsudku nalézacího soudu ve vztahu ke kvalifikaci souzeného jednání jako zločinu podvodu, k čemuž konstatoval, že škoda nemohla vzniknout uvedením v omyl obviněných V. R. a Z. A., ani vlastníků bytových jednotek, přičemž o jiném jednání pachatelů, jež by bylo možno považovat za uvedení v omyl, soud prvního stupně nehovoří. Setrval proto na svém dovolání, včetně v něm učiněného návrhu na rozhodnutí Nejvyššího soudu. V doplnění své repliky k vyjádření státní zástupkyně nadto připomněl, že byl čtyřikrát podmíněně propuštěn z výkonu souhrnného trestu odnětí svobody, přičemž svým chováním ve věznici vždy prokázal, že svou nápravu vzal zcela vážně, načež dovolací soud požádal, aby k tomu při rozhodování o jeho dovolání přihlédl.

24. S vyjádřením státní zástupkyně se ve své **replíce** neztotožnil ani **obviněný P. Š.**, podle nějž do roku 2020 nebude jednoznačné, které z rozhodnutí soudu prvního či druhého stupně je pro něj výhodnější. Za jediné přípustné rozhodnutí tudíž označil to, jímž dovolací soud přizná poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., nárok na náhradu škody pouze ve výši jistiny, tedy v částce 3.784.000,- Kč a 4.500.000,-Kč, případně jímž poškozenou odkáže s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

III.

Přípustnost dovolání

25. Jak již shora uvedeno, Nejvyšší soud rozhodoval o dovolání obviněného A. J. a P. Š. nejprve v senátu č. 6, který usnesením ze dne 18. 1. 2018, sp. zn. 6 Tdo 51/2018, podle § 20 odst. 1, 2 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“), postoupil věc obviněných A. J. a P. Š. k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu (dále též „Nejvyšší soud“). Při svém rozhodování totiž dospěl v otázce interpretace a aplikace § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. k právnímu názoru odlišnému od toho, který byl vyjádřen v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 5 Tdo 682/2017, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2017, sp. zn. 5 Tdo 1039/2017.

26. V trestní věci posuzované v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 5 Tdo 682/2017, byla dána situace, že trest uložený dovoláním napadenými rozhodnutími (rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. 9 To 386/2016, navazujícím na rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 20. 6. 2016, sp. zn. 3 T 85/2013) již v době rozhodování dovolacího soudu *de iure* neexistoval, neboť byl zrušen v důsledku uložení souhrnného trestu za sbíhající se trestný čin v jiné trestní věci (rozsudkem Městského soudu v Brně ze dne 20. 11. 2016, sp. zn. 2 T 46/2016, ve spojení s usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 11. 4. 2017, sp. zn. 8 To 43/2017). Nejvyšší soud se však v tomto případě omezil pouze na kasaci obsahově navazujících rozhodnutí vydaných v jím projednávané věci, aniž by přistoupil rovněž ke zrušení výroku o souhrnném trestu z rozhodnutí vydaných v jiné trestní věci. Závěr o nutnosti vztažení § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. *pouze k rozhodnutím vydaným v téže trestní věci* byl následně prezentován i v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2017, sp. zn. 5 Tdo 1039/2017, v němž bylo projednáváno dovolání téhož obviněného jako ve věci pod sp. zn. 5 Tdo 682/2017. Senát č. 5 zde výslovně vyjádřil názor, že Nejvyšší soud v rámci řízení o dovolání *není oprávněn rušit rozhodnutí učiněná v jiné*

trestní věci, která nejsou předmětem jeho přezkumu na podkladě podaného dovolání.

27. Ve věci obviněného P. Š. posuzované v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2018, sp. zn. 6 Tdo 51/2018, nastala obdobná situace jako v obou shora citovaných usneseních Nejvyššího soudu (sp. zn. 5 Tdo 682/2017 a sp. zn. 5 Tdo 1039/2017), jelikož v době rozhodování Nejvyššího soudu o dovolání tohoto obviněného již výrok o trestu uložený dovoláním napadeným rozsudkem odvolacího soudu *de iure* neexistoval, neboť byl nahrazen rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, jakož i rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015, jimiž byly obviněnému postupně uloženy souhrnné tresty. Nejvyšší soud k tomu dodává, že obdobná situace nastala i ohledně obviněného A. J., protože výrok o trestu uložený dovoláním napadeným rozsudkem odvolacího soudu byl nahrazen rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, jimiž byl obviněnému uložen souhrnný trest. Senát č. 6 však v této věci dospěl k odlišnému názoru než senát č. 5, jelikož podle něj nutno mezi obsahově navazujícími rozhodnutími, která zrušením rozsudku nebo jeho části pozbyla podkladu ve smyslu § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř., zařadit i rozhodnutí týkající se obviněného vydaná v jiné trestní věci v období následujícím po vynesení dovoláním napadeného rozhodnutí, pokud v nich obsažený výrok má bezprostřední souvislost s některým z výroků zrušeného rozhodnutí.

28. Senát č. 6 dospěl k jednomyslnému závěru, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam, a proto postupoval podle § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích a předložil věc k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu, aby ten při rozdílnosti právních názorů senátů Nejvyššího soudu v otázce posouzení výkladu a užití § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. rozhodl o dovolání obviněných A. J. a P. Š.

29. Nejvyšší soud, resp. velký senát jeho trestního kolegia, jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) předně zkoumal, zda jsou dovolání přípustná, zda byla podána včas a oprávněnými osobami a zda mají všechny obsahové a formální náležitosti. Shledal přitom, že dovolání jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. ř., byla podána osobami oprávněnými podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením a splňují též obsahové a formální náležitosti podle § 265f odst. 1 tr. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

Obecná východiska

30. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř., je dále nezbytné posoudit, zda námitky obviněných naplňují jimi uplatněné dovolací důvody. K tomu Nejvyšší soud nejprve připomíná související obecná východiska.

31. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na *nesprávném právním posouzení skutku* nebo jiném *nesprávném hmotně právním posouzení*. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoli z hlediska procesních předpisů. Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen v zásadě pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Dovolací soud musí – s výjimkou případu tzv. extrémního nesouladu – vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

32. Nejvyšší soud k tomu dodává, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale zásadně nikoliv k revizi skutkových zjištění učiněných soudy nižších stupňů ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3 tr. ř., § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). V této souvislosti je vhodné zmínit, že ústavní pořádek garantuje obviněným osobám právo na odvolání [srov. čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“)], nikoliv na další soudní přezkum. Ačkoliv i Nejvyšší soud musí při výkladu procesních předpisů ctít povinnost chránit základní práva a svobody (srov. čl. 4 Ústavy České republiky), nedávají mu zákonné ani ústavní předpisy prostor pro vlastní přehodnocování obvyklých rozporů mezi provedenými důkazy. Článek 13 Úmluvy, který každému přiznává právo na účinné právní prostředky nápravy porušení práv zakotvených Úmluvou, takový prostor Nejvyššímu soudu

nedává. Takovými prostředky jsou totiž především procesní instituty v řízení před soudy nižších stupňů (srov. kupř. usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 7. 2016, sp. zn. III. ÚS 1157/16).

33. Důvod dovolání vymezený v **§ 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.** je naplněn, když obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným. *Druhem trestu, který zákon nepřipouští*, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 odst. 1 tr. zákoníku bez splnění podmínek, které zákon předpokládá, tj. pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu. Pochybení spočívající v *uložení trestu mimo zákonem stanovenou trestní sazbu* může nastat jen v případech těch odstupňovatelných druhů trestů, které mají takovou sazbu vymezenou trestním zákonem. Trest odnětí svobody je uložen mimo zákonnou sazbu jak při nedůvodném překročení horní hranice příslušné trestní sazby, tak i nezákonným prolomením její dolní hranice, pokud je taková hranice v zákoně určena.

34. Dovolací důvod podle **§ 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.** spočívá v tom, že v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný. *Chybějícím výrokem* je výrok jako celek, který není obsažen v určitém rozhodnutí, přestože podle zákona ho měl soud do výrokové části pojmout, a to popřípadě i z důvodu, že jeho vyslovení navrhovala některá ze stran. *Neúplným* je pak takový výrok napadeného rozhodnutí, který neobsahuje některou podstatnou náležitost stanovenou zákonem.

35. Důvod dovolání podle **§ 265b odst. 1 písm. l) tr. ř.** je dán tehdy, pokud bylo rozhodnuto o *zamítnutí* nebo *odmítnutí* *řádného opravného prostředku* proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k) [§ 265b odst. 1 tr. ř.]. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. tedy může být naplněn ve třech různých variantách. K prvním dvěma (*alternativa první*) dochází tehdy, kdy rozhodnutí nadřízeného soudu je vydáno, aniž bylo napadené rozhodnutí meritorně přezkoumáno, tj. (1.) byl-li řádný opravný prostředek zamítnut z tzv. formálních důvodů podle § 148 odst. 1 písm. a) či b) tr. ř. nebo podle § 253 odst. 1 tr. ř., přestože nebyly splněny procesní podmínky stanovené pro takové rozhodnutí, nebo (2.) bylo-li odvolání odmítnuto pro nesplnění jeho obsahových náležitostí podle § 253 odst. 3 tr. ř., ačkoli oprávněná osoba nebyla řádně poučena nebo jí nebyla poskytnuta pomoc při odstranění vad odvolání (viz § 253 odst. 4 tr. ř.). Třetí případ (*alternativa druhá*) představuje situace, kdy řádný opravný prostředek byl zamítnut z jakýchkoli jiných důvodů, než jsou důvody uvedené výše, ale řízení předcházející napadenému rozhodnutí je zatíženo vadami, které jsou ostatními dovolacími důvody podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř.

36. V daných souvislostech lze rovněž připomenout, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení tohoto dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů. Nejvyšší soud je přitom vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Nicméně Nejvyšší soud i při respektování shora uvedeného interpretuje a aplikuje podmínky připuštění dovolání tak, aby dodržel maximy práva na spravedlivý proces vymezené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a Listinou základních práv a svobod. Z uvedeného vyplývá, že Nejvyšší soud je povinen v rámci dovolání posoudit, zda nebyla v předchozích fázích řízení porušena základní práva dovolatele, včetně jeho práva na spravedlivý proces (k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl.ÚS-st. 38/14, vyhlášeno jako sdělení Ústavního soudu pod č. 40/2014 Sb., uveřejněno pod st. č. 38/14 ve sv. 72 Sb. nál. a usn. ÚS ČR).

37. Se zřetelem k nastíněným obecným východiskům přistoupil velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu k posouzení dovolání obviněných A. J. a P. Š.

Vlastní posouzení

Dovolání obviněného P. Š.

38. Nejvyšší soud se nejprve zabýval dovoláním obviněného P. Š., neboť shledal, že převážná část jeho námitek vůbec neodpovídá dovolacím důvodům vymezeným v § 265b tr. ř. a že výhrady (s určitou mírou tolerance) podřaditelné pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou zjevně neopodstatněné. K jeho dovolací argumentaci přitom uvádí následující.

39. Námitky vztažené k výroku o *vině* a *náhradě škody* směřují zásadně do oblasti skutkové a procesní. Z jejich obsahu je totiž zřejmé, že obviněný soudům nižších stupňů vytýká především nedostatečné odůvodnění jejich rozhodnutí, nesprávné hodnocení provedených důkazů, vadná skutková zjištění (ohledně spoluzavinění poškozené Modré pyramidy stavební spořitelny, a. s., či vědomosti obviněného o padělání podpisů na kupních smlouvách) a

porušení zákazu *reformationis in peius*. Převážně z těchto skutkových a procesních námitek a na základě vlastní verze skutkového stavu věci pak dovozuje tvrzení o nesprávném právním posouzení jemu přisouzeného jednání.

40. Obviněný tedy v daném směru nenamítá rozpor mezi skutkovými závěry (vykonanými soudy po zhodnocení důkazů) a užitou právní kvalifikací, ani jiné nesprávné hmotně právní posouzení soudy zjištěných skutkových okolností. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. spatřuje v této části dovolání zejména v porušení procesních zásad vymezených v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a § 259 odst. 4 tr. ř. Takové námítky však pod výše uvedený (ani jiný) dovolací důvod zásadně podřadit nelze.

41. Zásadu, že ve vztahu ke shora popsaným námitkám neexistuje přezkumná povinnost dovolacího soudu, nelze podle judikatury Ústavního soudu uplatnit v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení se dostává do kolize s postuláty spravedlivého procesu. Vadami důkazního řízení se zde rozumějí mj. případy, kdy jsou v soudním rozhodování učiněná *skutková zjištění v extrémním nesouladu (rozporu) s provedenými důkazy*, tj. když skutková zjištění postrádají obsahovou spojitost s důkazy, když skutková zjištění soudů nevyplývají z důkazů při žádném z logicky přijatelných způsobů jejich hodnocení, nebo když skutková zjištění soudů jsou opakem toho, co je obsahem provedených důkazů, na jejichž základě byla tato zjištění vybudována.

42. Obviněný P. Š. sice v úvodu svého dovolání v obecnosti deklaruje extrémní nesoulad mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními soudů, nicméně dále již nevznášá žádné relevantní argumenty, které by nasvědčovaly existenci tvrzeného extrémního rozporu ve shora vymezeném smyslu, nýbrž vede prostou polemiku s některými skutkovými závěry soudů nižších stupňů. Pokud soudům vytká nedostatečné odůvodnění jejich rozsudků, tak nutno upozornit, že námítky vůči této části rozhodnutí jsou v dovolacím řízení vzhledem k § 265a odst. 4 tr. ř. nepřijatelné. Stran výhrad o nezohlednění spoluzavinění poškozené Modré pyramidy stavební spořitelny, a. s., v rámci výroku o náhradě škody rozsudku soudu druhého stupně je zapotřebí uvést, že tento soud spoluzavinění na straně jmenované poškozené (jež by odůvodňovalo aplikaci § 441 obč. zák.) neshledal, protože se jedná o námitku primárně skutkového základu. Ve vztahu k trestní odpovědnosti obviněného za trestný čin úvěrového podvodu je navíc námitka nezohlednění spoluzavinění poškozené irelevantní, k čemuž Nejvyšší soud pro úplnost uvádí, že trestný čin úvěrového podvodu vymezený v § 211 odst. 1 tr. zákoníku (jakožto tzv. předčasně dokonaný trestný čin) je dokonán již uvedením nepravdivých či hrubě zkreslených údajů, popř. zamlčením podstatných údajů ze strany pachatele při sjednávání úvěrové smlouvy nebo čerpání úvěru (bez ohledu na skutečnost, zda k poskytnutí či čerpání úvěru v konečném důsledku dojde nebo nikoliv), takže míra opatrnosti poškozeného je v souvislosti s posouzením trestní odpovědnosti pachatele za naplnění dané skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu nerozhodná (případná zjevná neopatrnost poškozeného se naproti tomu může zohlednit v rámci znaku „vedení v omyl“ u skutkové podstaty trestného činu „obecného“ podvodu vymezené v § 209 odst. 1 tr. zákoníku).

43. Přisvědčit pak nelze ani procesní námitce o porušení zákazu *reformationis in peius* stanoveného v § 259 odst. 4 tr. ř. ve vztahu k výroku o náhradě škody rozsudku odvolacího soudu, která především sama o sobě (jak již výše zmíněno) nemůže založit povinnost dovolacího přezkumu (srov. přiměřeně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2006, sp. zn. 5 Tdo 570/2006). Právní důsledky vyvolané výrokem rozhodnutí je totiž zapotřebí posuzovat k *datu jeho vydání*. V daném směru lze přitom jednoznačně konstatovat, že výrok o náhradě škody v rozsudku odvolacího soudu je – s ohledem na výši přisouzené náhrady škody (jistiny včetně úroků z prodlení ke dni vydání rozhodnutí) – pro všechny zde uvedené obviněné příznivější než výrok o náhradě škody v rozsudku soudu prvního stupně. Při porovnání příznivosti jednotlivých výroků pro obviněného ve smyslu § 259 odst. 4 tr. ř. nelze uvažovat v rovině *pro futuro* či dokonce zohledňovat období, kdy již obviněný pravděpodobně bude schopen nahradit škodu, k jejímuž zaplacení byl v rámci adhezního řízení zavázán.

44. Obviněný P. Š. vztáhnul dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. rovněž k výroku o *trestu* rozsudku soudu druhého stupně. K těmto jeho námitkám však nutno konstatovat, že směřují proti *de iure* neexistujícímu výroku o trestu rozsudku odvolacího soudu, resp. proti výroku o trestu, který byl následně zrušen (v rámci pozdějšího ukládání souhrnných trestů za sbíhající se trestné činy) rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, a rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015. Pouze pro úplnost Nejvyšší soud uvádí, že námítky vůči nepřiměřenosti uloženého trestu se s uplatněnými (i jinými) dovolacími důvody míjí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002, publikované pod č. 22/2003 Sb. rozh. tr.). K výtkám ohledně neuložení souhrnného trestu pak možno poznamenat, že při ukládání souhrnného trestu podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku musí být dřívější odsuzující rozsudek o jiném trestném činu pachatele *pravomocný* (srov. kupř. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 600). V nyní projednávané věci však tyto podmínky pro uložení souhrnného trestu splněny nebyly, a to již proto, že (jak uvádí sám obviněný v podaném dovolání i státní zástupkyně ve svém vyjádření a jak bylo ověřeno i Nejvyšším soudem) rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015, jímž byl obviněný P. Š. odsouzen

pro trestnou činnost spáchanou dne 25. 1. 2011, nebyl v době rozhodnutí soudu druhého stupně pravomocný.

45. Ohledně posledně uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. je zapotřebí konstatovat, že obviněný k němu v podaném dovolání nevznáší žádné relevantní výhrady. Neuvádí totiž, jaký výrok nebo podstatná náležitost výroku by měly v rozsudku soudu druhého stupně absentovat (srov. bod 34. tohoto usnesení), přičemž úkolem Nejvyššího soudu není domýšlet příslušnou argumentaci za dovolatele. Toliko nad rámec uvedeného lze zmínit, že Nejvyšší soud žádnou vadu způsobitou naplnit deklarovaný dovolací důvod v rozsudku odvolacího soudu neshledal.

Dovolání obviněného A. J.

46. Vzhledem ke skutečnosti, že charakter dovolací argumentace obviněného A. J. nezaložil podmínky pro rozhodnutí o jeho dovolání způsobem upraveným v ustanovení § 265i odst. 1 tr. ř., tj. cestou jeho odmítnutí, velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení jemu předcházející podle § 265i odst. 3 tr. ř., a poté seznal, že dovolání obviněného A. J. je důvodné.

47. Nejvyšší soud na tomto místě předesílá, že opodstatněnost námitek obviněného naplňujících dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nutno spatřovat v pochybeních nastalých při právním posouzení jeho jednání jako organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku především ve vztahu k trestnému činu podvodu z důvodu nedostatečného vymezení skutkových zjištění soudů nezbytných pro právní kvalifikaci skutků pod body I., II. výroku rozsudku nalézacího soudu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku.

48. V návaznosti na to Nejvyšší soud nejprve připomene některá teoretická východiska stran organizátorství [§ 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku] jakožto obecné formy účastenství *stricto sensu*, jež byla aplikována v případě obviněného A. J.

49. *Organizátor* je ten, kdo trestný čin zosnoval nebo řídil, pokud byl trestný čin dokonán nebo se pachatel o něj alespoň pokusil. Organizátorství musí směřovat ke konkrétnímu trestnému činu, který musí být určen alespoň v hlavních rysech. Za *zosnování* trestného činu je třeba považovat činnost spočívající nejen v iniciování dohody o spáchání trestného činu, ale i ve vymyšlení a vypracování plánu jeho spáchání, vyhledání osob, které by se na něm podílely, zajišťování jejich vzájemného styku, rozdělování úkolů jednotlivým osobám před spácháním trestné činnosti, zabezpečování utajené trestné činnosti i utajení jednotlivých osob podílejících se na trestné činnosti, zajišťování odbytu věcí získaných trestnou činností předem či v průběhu trestné činnosti apod. Za *řízení* trestného činu je třeba považovat úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících, vydávání konkrétních pokynů těmto osobám a vyžadování jejich splnění apod. (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 347).

50. Účast obviněného A. J. na souzené trestné činnosti je v tzv. skutkové větě výroku rozsudku nalézacího soudu popsána tak, že obviněný A. J. (s obviněným P. Š.) „*celé popsané jednání naplánovali a řídili*“, na což navazuje tzv. právní věta výroku rozsudku nalézacího soudu, podle níž měli obvinění danou trestnou činnost „*zosnovat a řídit*“. Zákonný znak organizátorství spočívající v *zosnování* trestného činu je tudíž v tzv. skutkové větě vyjádřen pouze slovem „*naplánoval*“ a zákonný znak spočívající v *řízení* trestného činu zcela totožným výrazem „*řídil*“. V této souvislosti Nejvyšší soud podotýká, že v tzv. skutkové větě výroku rozsudku musí být uvedeny všechny zjištěné skutkové okolnosti, které jsou v posuzovaném případě konkrétním obsahem zákonných znaků skutkové podstaty příslušného zákonného ustanovení, podle něhož byl souzený skutek právně kvalifikován, přičemž zásadně nestačí, aby se soud při popisu jednání obviněného omezil na citaci těchto zákonných znaků, jež tvoří tzv. právní větu výroku rozsudku (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 4. 3. 1994, sp. zn. 3 To 105/93, publikované pod č. 43/1994 Sb. rozh. tr.). Shora naznačené vymezení účasti obviněného A. J. (a stejně tak i obviněného P. Š.) na souzené trestné činnosti proto nelze označit za dostatečné, byť samo o sobě by takové pochybení nemuselo odůvodnit kasační zásah dovolacího soudu, byla-li by příslušná skutková zjištění zakládající organizátorskou účast obviněného na trestné činnosti přiléhavě rozvedena v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Nesprávnost právní kvalifikace jeho jednání je však dána ve spojení s dalšími vadami hmotně právního charakteru učiněnými soudem prvního stupně, jež následně neodstranil ani soud odvolací (viz dále).

51. Jak již bylo výše naznačeno (viz bod 49. tohoto usnesení), v daném kontextu je potřeba přisvědčit námitkám obviněného vztaženým k trestnému činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku.

52. K tomu velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu předně v obecnosti připomíná, že pachatelem trestného činu podvodu je osoba, která vyvolala nebo využila omylu jiné osoby, popř. jí zamlčela podstatné skutečnosti, přičemž v *důsledku dispozice oklamané osoby* došlo ke škodě na cizím majetku a obohacení pachatele nebo jiné osoby. Mimo pachatele proto mohou vystupovat u podvodu další tři osoby – osoba jednající v omylu, osoba, které

byla způsobena škoda – poškozený, a obohacená osoba, není-li jí pachatel. Mezi omylem u podváděné osoby, majetkovou dispozicí, kterou provede oklamáný, a na základě ní vzniklou škodou u poškozeného a obohacením pachatele, popř. jiné osoby, musí být *příčinná souvislost*. Přitom postačí, že omyl byl jen jedním z důvodů takové majetkové dispozice, nemusí být tedy důvodem jen jediným. Jde vlastně o kauzální nexus (příčinný vztah), který spojuje omyl či neznalost podstatných skutečností na straně podvedené osoby a způsobení škody poškozenému na jedné straně a obohacení pachatele či jiné osoby na druhé straně (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2000 sp. zn. 8 Tz 136/2000, publikovaný pod č. 5/2002 Sb. rozh. tr., srov. též Šámal, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 419. Komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012, str. 2055, 2059).

53. Tzv. hlavním pachatelem trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku byl v nyní posuzované věci shledán obviněný K. N. Jeho podvodné jednání je v tzv. skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně popsáno tak, že

„[...] obžalovaný K. N. poté, opět po dohodě s obžalovaným A. J. a obžalovaným P. Š., předložil dne 31. 8. 2010 v P. v kavárně v pasáži J. G. obžalované Z. A. kupní smlouvu mezi prodávající společností Mat Sport, s. r. o., na straně jedné a kupující Z. A. na straně druhé, která však byla opatřena padělkem kulatého notářského razítka JUDr. Aleny Procházkové a padělkem ověřeného podpisu B. V., trvale bytem B., P., jednatele společnosti Mat Sport, s. r. o., čímž uvedl obžalovanou Z. A. v omyl, neboť ta očekávala oprávněný prodej nemovitosti, a v důsledku toho došlo k převodu vlastnických práv k uvedeným nemovitostem na obžalovanou Z. A. bez vědomí jejich vlastníka, [...], čímž poškozené společnosti Mat Sport, s.r.o., způsobili škodu ve výši 5.333.419 Kč [...]“ (skutek pod bodem I.),

„[...] obžalovaný K. N. poté, opět po dohodě s obžalovanými A. J. a P. Š., předložil dne 8. 11. 2010 v P. obžalovanému V. R. kupní smlouvu, mezi prodávající společností Byty Poupětova, s. r. o., na straně jedné a kupující V. R. na straně druhé, která však byla opatřena padělkem kulatého notářského razítka JUDr. Aleny Procházkové a padělkem ověřeného podpisu B. V., trvale bytem B., P., jednatele společnosti Byty Poupětova, s. r. o., čímž uvedl obžalovaného V. R. v omyl, neboť ten očekával oprávněný prodej nemovitostí a v důsledku toho došlo k převodu vlastnických práv k uvedeným nemovitostem na obžalovaného V. R. bez vědomí jejich vlastníka, [...], čímž poškozené společnosti Byty Poupětova, s.r.o., způsobili škodu ve výši 8.230.350,90 Kč [...]“ (skutek pod bodem II.).

54. S ohledem na citovaný popis skutkových zjištění nalézacího soudu však velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu konstatuje, že tento nevyjadřuje naplnění znaků objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu podvodu, jelikož zde chybí popis podvodného jednání a příčinné souvislosti mezi tímto jednáním a způsobeným následkem (resp. účinkem).

55. Podvodné jednání obviněného K. N. mělo podle daných skutkových okolností spočívat v tom, že (za trestné součinnosti obviněných A. J. a P. Š.) uvedl v omyl spoluobviněnou Z. A. (skutek pod bodem I.) a spoluobviněného V. R. (skutek pod bodem II.), čímž měla být – v důsledku převodu vlastnických práv k nemovitostem – způsobena škoda příslušným poškozeným společnostem (Mat Sport, s. r. o., a Byty Poupětova, s. r. o.). Jak již výše uvedeno, u trestného činu podvodu musí dojít ke škodě na cizím majetku a k obohacení pachatele nebo jiné osoby *v důsledku dispozice oklamané osoby*, resp. mezi škodou na cizím majetku a obohacením pachatele nebo jiné osoby na straně jedné a podvodným jednáním na straně druhé musí být *příčinná souvislost*. Nicméně – s ohledem na občanskoprávní úpravu nabývání vlastnictví – ke škodě na majetku poškozených společností nemohlo dojít tím, že spoluobvinění Z. A. a V. R. (kteří podle nalézacího soudu jednali v omylu) podepsali kupní smlouvu. K převodu vlastnického práva k nemovitostem na základě kupní smlouvy totiž dochází až okamžikem vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí (viz § 133 odst. 2 obč. zák.). Za osobu, jež byla uvedena v omyl ve smyslu § 209 tr. zákoníku, tak nutno považovat příslušný katastrální úřad, resp. osobu za něj jednající, jelikož právě *v důsledku jejího omylu* (vyvolaného předložením padělaných kupních smluv) došlo k převodu vlastnických práv k předmětným nemovitostem, a tudíž ke způsobení škody na majetku poškozených společností (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. ledna 2004, sp. zn. 8 Tdo 42/2004). V daném směru však rozhodnutí soudů nižších stupňů neobsahují žádná skutková zjištění (a to ani ohledně osoby, jež měla katastrální úřad uvést v omyl). V těchto souvislostech jim navíc nutno vytknout, že nečiní žádné konkrétní závěry ani ohledně otázky, k jakému datu spoluobvinění Z. A. a V. R. nabyli vlastnické právo k nemovitostem (tj. k jakému datu došlo ke vzniku škody na majetku poškozených společností), když nalézací soud až v odůvodnění svého rozhodnutí, a to pouze okrajově, bez příslušné časové konkretizace, zmiňuje *„výpis z Katastru nemovitosti prokazující stav k datu 20. 1. 2011, ze kterého je zřejmé, že vlastníkem předmětné bytové jednotky je obžalovaná A.“* (skutek pod bodem I.), a *„výpis z Katastru nemovitosti prokazující stav k datu 20. 1. 2011, ze kterého je zřejmé, že vlastníkem předmětné bytové jednotky je obžalovaný R.“* (skutek pod bodem II.).

56. Za podvodné jednání obviněného K. N. způsobilé naplnit skutkovou podstatu trestného činu podvodu podle § 209 tr. zákoníku pak nelze považovat ani uvedení v omyl poškozených společností Mat Sport, s. r. o., a Byty Poupětova, s. r. o., s tím, že tyto nevěděly o převodu svého majetku, v důsledku čehož jim měla být způsobena škoda (viz str. 25 rozsudku nalézacího soudu). Taková nevědomost totiž nemůže založit omyl ve smyslu § 209 tr.

zákoníku, jelikož ten musí nastat u osoby činící majetkovou dispozici (tj. v nyní souzené věci katastrální úřad). V daném případě navíc obvinění nepřišli s poškozenými společnostmi, resp. jejich zástupci, vůbec do styku.

57. Nejvyšší soud na tomto místě shrnuje, že v rozhodnutích soudů nižších stupňů absentují skutková zjištění ohledně *podvodného jednání* (včetně identifikace pachatele tohoto jednání), v jehož důsledku mělo dojít ke způsobení škody na majetku poškozených společností Mat Sport, s. r. o., a Byty Poupětova, s. r. o., (tzn., že chybí i skutková zjištění ohledně *příčinné souvislosti* mezi podvodným jednáním a jím vyvolaným následkem), a to včetně *časové konkretizace způsobení daného následku*. Vzhledem k těmto pochybením pak nelze dospět ani k závěru o dokonání trestného činu podvodu. Jak již bylo výše naznačeno, trestný čin podvodu, jehož spáchání je obviněným kladeno za vinu, mohl být dokonán až v okamžiku vkladu vlastnického práva k příslušným nemovitostem do katastru nemovitostí (tj. v okamžiku změny osoby vlastníka nemovitosti provedené na příslušném listu vlastnictví). Samotný podpis kupní smlouvy, která byla použita při jednání o povolení vkladu, nicméně nelze pokládat ani za jednání, které by k dokonání trestného činu podvodu bezprostředně směřovalo (ve smyslu zákonného znaku pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku). Se zřetelem k tomu nutno konstatovat, že popis skutkových zjištění ve výroku rozsudku nalézacího soudu ve vztahu k trestnému činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku je dostatečným podkladem toliko pro *vývojové stadium přípravy* podle § 20 odst. 1 tr. zákoníku.

58. V těchto souvislostech Nejvyšší soud v obecnosti připomíná, že účastenství je v trestním zákoníku vybudováno na *zásadě akcesority* účastenství, což je v obecné rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Organizátorství, návod a pomoc se posuzují jako účastenství podle § 24 tr. zákoníku, jen jestliže se pachatel hlavního trestného činu o něj *alespoň pokusil* (účastenství na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu). Skutkové závěry soudů nižších stupňů neumožňující právní kvalifikaci jednání obviněného K. N. (soudy považované za tzv. hlavního pachatele) ani jako trestného činu podvodu spáchaného ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku tak nejsou dostatečným podkladem pro právní posouzení jednání obviněného A. J. (i obviněného P. Š.) jako organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Jelikož jednání obviněného K. N. popsané ve výroku rozsudku nalézacího soudu nepřekročilo vývojové stadium přípravy, mohlo by být jednání obviněného A. J. (i obviněného P. Š.) posouzeno toliko jako příprava trestného činu podvodu spočívající *v jeho organizování* ve smyslu § 20 odst. 1 tr. zákoníku.

59. Výše popsané nedostatky v právním posouzení jednání obviněného A. J. jako organizátora trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku ve spojení s § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku tak zakládají dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Vzhledem ke skutečnosti, že tyto vady neodstranil po věcném přezkoumání ani soud druhého stupně, je naplněn i dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. Dlužno dodat, že Nejvyšší soud nepovažoval za dostatečný popis účastenského jednání ve formě organizátorství ani ve vztahu ke skutkům obviněných Z. A. a V. R. kvalifikovaným jako zločiny úvěrového podvodu, kterýžto nedostatek byl umocněn nepřehledností popisu předmětných skutků, jež byly ve skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně vymezeny spojitě se skutky posouzenými jako zločiny podvodu.

60. V daném kontextu nutno odvolacímu soudu nad rámec výše uvedeného vytknout určitou nejasnost jeho závěrů, podle nichž obviněný A. J. „*představoval v hierarchii spolupachatelů nadřizenou osobu vůči obžalovanému Š. [...] přičemž oba byli současně organizátory trestné činnosti ve vztahu k dalším třem spoluobžalovaným N., A. a R.*“, které by bylo lze interpretovat („*současně*“) tak, že vedle účastenství *stricto sensu* podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku u obviněného A. J. (a obviněného P. Š.) shledal i formu účastenství *lato sensu* v podobě spolupachatelství podle § 22 tr. zákoníku, ač k takovému závěru soud prvního stupně nedospěl a odvolací soud jeho právní závěry potvrzením výroku o vině akceptoval. V tomto směru je zapotřebí upozornit rovněž na nejasnost úvah soudu druhého stupně ohledně právního posouzení účasti obviněného A. J. (a obviněného P. Š.) na trestných činech úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku, který uvedl, že „*[p]římá škoda vznikla poškozené Modré pyramidě stavební spořitelně, a. s., a to ve výši vylákaných úvěrů, takže u obžalovaných J. a Š. přesáhla hranici 5.000.000 Kč stanovenou dle § 138 odst. 1 tr. zákoníku pro škodu velkého rozsahu.*“ Tím odvolací soud zřejmě mínil, že u obviněných A. J. a P. Š. došlo ke sčítání škod způsobených úvěrovými podvody, jichž se v postavení tzv. hlavních pachatelů dopustili spoluobvinění Z. A. (skutek pod bodem I.) a V. R. (skutek pod bodem II.), resp. že posoudil jejich jednání jako pokračování v organizátorství (jednoho) trestného činu úvěrového podvodu. Na tomto místě nutno ovšem připomenout, že účastenství podle § 24 odst. 1 tr. zákoníku na trestných činech různých (hlavních) pachatelů nelze posoudit jako jeden pokračující trestný čin účastenství, byť by jinak byly splněny podmínky pro takové posouzení všech útoků uvedené v § 116 tr. zákoníku (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 3. 1994, sp. zn. 5 To 25/94, publikovaný pod č. 61/1994 Sb. rozh. tr.). Shora citované úvahy soudu druhého stupně tak nutno označit za nesprávné a nesouladné s právními závěry nalézacího soudu, který jednání obviněného A. J. (a obviněného P. Š.) posoudil patrně jako organizátorství dvou *zločinů* (nikoliv jako pokračující organizátorství jednoho *zločinu*) úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku (tj. se způsobením „*pouze*“ značné škody).

Rozhodnutí o podaných dovoláních

61. Vzhledem ke skutečnosti, že podstatná část dovolací argumentace **obviněného P. Š.** se s dovolacími důvody vymezenými v § 265b tr. ř. (po formální i materiální stránce) míjí a ve zbývající části, jež formálně odpovídá dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je zjevně neopodstatněná, Nejvyšší soud rozhodl o odmítnutí jeho dovolání podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

62. Naproti tomu v případě dovolání **obviněného A. J.** Nejvyšší soud dospěl k závěru o jeho důvodnosti, takže podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. přistoupil ke zrušení rozsudku odvolacího soudu v části týkající se tohoto dovolatele, jemu předcházejícího rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 56 T 7/2013, jakož i ke zrušení všech dalších rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. soudu prvního stupně přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

63. Se zřetelem k tomu, že napadeným rozhodnutím a souvisejícím rozhodnutím soudu prvního stupně nebyla řešena pouze otázka viny obviněného A. J., nýbrž i dalších osob, které se podle skutkových zjištění soudů nižších stupňů měly dopustit trestné činnosti v součinnosti s ním, bylo třeba řešit otázku, zda není odůvodněno zrušení rozsudku odvolacího soudu i ve vztahu k dalším obviněným, a to s ohledem na přiměřenou aplikaci § 261 tr. ř., již se výslovně dovolává § 265k odst. 2 věta poslední tr. ř. Nejvyšší soud přitom usoudil, že užití tzv. *beneficia cohaesionis* je nezbytné u obviněného P. Š., jehož účastenské jednání bylo kvalifikováno shodně jako jednání obviněného A. J. a z hlediska právního posouzení bylo zatíženo identickými vadami, jež Nejvyšší soud zjistil u obviněného A. J. Vedle toho shledal, že užití zmíněného dobrodiní v souvislostech je namísto rovněž u obviněného K. N., který byl považován za tzv. hlavního pachatele trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, přičemž vady stran závěru o spáchání tohoto trestného činu jsou stěžejním důvodem kasace rozsudku odvolacího soudu. Nutno ovšem dodat, že nedostatky zjištěné u posouzení *účasti* obviněného A. J. (a obviněného P. Š.) na trestných činech úvěrového podvodu ve formě organizátorství se nikterak nedotýkají správnosti právní kvalifikace *účasti* obviněného K. N. na těchto trestných činech ve formě pomoci. Nejvyšší soud z těchto důvodů za přiměřeného užití § 261 tr. ř. zrušil rozsudek soudu druhého stupně, rozsudek nalézacího soudu a na něj obsahově navazující rozhodnutí též v celé části týkající se obviněného P. Š. a v části týkající se obviněného K. N. ve výroku, jímž byl uznán vinným zločinem podvodu, a ve výroku o trestu.

Rozhodnutí o sporné související procesní otázce

64. V dané souvislosti vyvstala otázka – jež byla důvodem postoupení věci velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu k rozhodnutí podle § 20 odst. 1, 2 zákona o soudech a soudcích – jak přistoupit k **interpretaci a aplikaci § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř.**, a to s ohledem na zjištění, že výrok o trestu uložený rozsudkem odvolacího soudu v případě obviněného P. Š. již *de iure* neexistuje, neboť byl nahrazen dvěma výroky o souhrnných trestech, jež byly posléze uloženy rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, a rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015, což obdobně platí i ve vztahu k obviněnému A. J., protože výrok o trestu uložený dovoláním napadeným rozsudkem odvolacího soudu byl nahrazen výrokem o souhrnném trestu uloženým rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017.

65. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu k tomu nejprve v obecnosti připomíná, že *rozhodnutími obsahově navazujícími* na zrušené rozhodnutí ve smyslu § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. se podle aktuální doktríny rozumí ta rozhodnutí, která byla učiněna *v téže věci* a časově následují po zrušeném základním rozhodnutí nebo jeho části, bez nichž nemohou samostatně obstát, přičemž není rozhodné, zda v době zrušení bylo takové obsahově navazující rozhodnutí již vykonáno či nikoli. K tomu se příkladmo poukazuje na rozhodnutí vydávaná v tzv. vykonávacím řízení (viz Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 3263). Na jiném místě se k obsahově navazujícím rozhodnutím obdobně konstatuje, že jde o jiná rozhodnutí *v téže věci* z hlediska časového učiněná v době po vydání dovoláním zrušeného rozhodnutí, jež nemohou existovat bez zrušeného "podkladového" rozhodnutí. Jako příklad se zde uvádí, že jestliže dovolací soud zruší odsuzující rozsudek, na jehož podkladě obviněný vykonával nepodmíněný trest odnětí svobody, z jehož výkonu byl podmíněně propuštěn, nemůže nadále právně existovat rozhodnutí o podmíněném propuštění (§ 331 tr. ř.), jakož ani rozhodnutí o nákladech trestního řízení, usnesení o zápočtu vazby a další [viz Drašík, A., Fenyk, J. a kol. Trestní řád. Komentář. II. díl (§ 180 až 471). Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2017, str. 508].

66. Jak již bylo výše naznačeno, dosavadní rozhodovací praxe k nastolené procesní otázce stran výkladu a užití § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. přistupuje rozdílně, přičemž její část se přiklání k interpretaci prezentované v

trestněprávní literatuře s tím, že za obsahově navazující rozhodnutí lze považovat toliko rozhodnutí vydaná v téže trestní věci (viz shora citovaná usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 682/2017 a sp. zn. 5 Tdo 1039/2017), zatímco druhá část (včetně senátu č. 6, jenž předložil věc k rozhodnutí velkému senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu) zastává extenzivnější výklad daného procesního ustanovení, podle něhož lze za obsahově navazující rozhodnutí považovat i rozhodnutí vydaná v jiné trestní věci.

67. V této souvislosti lze poukázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2017, sp. zn. 7 Tdo 214/2017, v němž bylo podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušeno rozhodnutí (ve výroku o trestu) vydané v jiné trestní věci. V odůvodnění daného usnesení se k tomu uvádí, že „[v]zhledem ke zrušení výroku o vině bylo nutno podle § 265k odst. 2 tr. ř. rozhodnout také o zrušení navazujícího výroku o trestu, a to o trestu souhrnném, který byl obviněnému uložen ve věci Okresního soudu Praha-západ sp. zn. 14 T 175/2015 rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 11 To 387/2016. Výrok o uložení souhrnného trestu, byť v jiné věci, má totiž podklad i v nyní zrušovaném výroku o vině (obdobně srov. rozhodnutí č. 31/1989 Sb. rozh. tr. a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 4 Tz 30/2013). Tento zrušovací výrok se však netýká pravomocného výroku o vině obviněného v uvedené věci Okresního soudu Praha-západ sp. zn. 14 T 175/2015 (kde byla i otázka viny přezkoumána odvolacím soudem). Nedochází ke zrušení celého rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2016, sp. zn. 11 To 387/2016, nýbrž jen výroku o uložení trestu (včetně zrušovacího výroku učiněného podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku v rámci ukládání souhrnného trestu).“ Z uvedeného rozhodnutí je zřejmý názor senátu č. 7, podle něhož navazujícími rozhodnutími ve smyslu § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. nejsou míněna pouze rozhodnutí vydaná v téže trestní věci. Obdobný závěr lze navíc dovodit i z jím odkazovaného rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2013, sp. zn. 4 Tz 30/2013, podle něhož „jestliže soud povolí obnovu řízení ve výroku o vině, musí vždy zrušit současně s výrokem o vině i výrok o trestu. Jde-li tu o trest, který byl jako souhrnný uložen v jiné trestní věci, týká se povinnost zrušit výrok o trestu tohoto trestu souhrnného (srov. rozhodnutí č. 31/1989 Sb. rozh. tr.)“ Senát č. 4 se v citovaném rozsudku přidržel právního názoru vysloveného rozsudkem Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21. 10. 1988, sp. zn. 4 Tz 35/88 (publikovaného pod č. 31/1989 Sb. rozh. tr.), z jehož právní věty plyne, že „[j]estliže soud povolí obnovu řízení a zruší výrok o vině, musí vždy podle § 284 odst. 1 tr. ř. zrušit i výrok o trestu, který má ve výroku o vině svůj podklad, a to i tehdy, jde-li o trest, který byl jako souhrnný uložen v jiné trestní věci. Není přítom rozhodné, kterým soudem byl souhrnný trest uložen.“

68. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu dospěl k názoru, že za obsahově navazující rozhodnutí ve smyslu § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. je zapotřebí považovat vedle obsahově navazujících rozhodnutí vydaných v téže trestní věci (tj. příslušných rozhodnutí vydaných ve vykonávacím řízení) rovněž taková navazující rozhodnutí, jež byla vydána v jiných trestních věcech vedených proti obviněnému, ohledně něhož došlo ke zrušení dovoláním napadeného rozhodnutí, pokud jejich výrok (případně jeho část) obsahově navazuje na výrok zrušený na podkladě podaného dovolání.

69. Za takové obsahově navazující rozhodnutí lze z níže rozvedených důvodů označit i rozhodnutí vydané v jiné trestní věci, jímž bylo zrušeno dovoláním napadené rozhodnutí ve výroku o trestu, ve vztahu k němuž byl navazujícím rozhodnutím v jiné trestní věci uložen souhrnný trest podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku.

70. V daném kontextu Nejvyšší soud uvádí, že *souhrnný trest* představuje právní následek trestní odpovědnosti pachatele za veškeré sbíhající se trestné činy, tj. nejen za trestný čin (trestné činy), jehož spácháním byl obviněný shledán vinným v jiné (pozdější), samostatně vedené trestní věci, nýbrž i za trestný čin (trestné činy), jímž byl pravomocně uznán vinným dovoláním napadeným rozhodnutím. Pokud je předchozí (dovoláním napadené) rozhodnutí zrušeno ve výroku o vině, u souhrnného trestu dochází logicky k přetržení nezbytné vazby dané existencí trestného činu a k němu se upínajícímu trestu jakožto právního následku trestní odpovědnosti jeho pachatele. Otázka přiměřenosti souhrnného trestu je totiž zvažována ve vztahu k veškerým sbíhajícím se trestným činům. Konkrétní výměra souhrnného trestu je soudem zvolena i s přihlédnutím k původnímu výroku o vině, vůči němuž bylo podáno dovolání, tj. při zvážení povahy a závažnosti nejen sbíhajícího se trestného činu později souzeného, nýbrž i trestného činu obsaženého v dřívějším (dovoláním napadeném) rozhodnutí. Výrok o souhrnném trestu, jenž je právním následkem částečně nesprávně zjištěné trestní odpovědnosti pachatele, tudíž po zrušení vadného výroku o vině (nebo jeho části), k němuž se souhrnný trest vztahuje, dále nemůže obstát, a to i se zřetelem k zásadě *nulla poena sine crimine*.

71. Normy trestního práva, resp. jejich aplikace projevující se mj. v povinnosti pachatele podrobit se uložené trestní sankci (trestu či ochrannému opatření) zpravidla představuje zásah do jeho základních práv a svobod garantovaných na ústavní úrovni (např. do osobní svobody chráněné čl. 8 Listiny, do práva vlastnit majetek zaručeného čl. 11 Listiny atp.), vzhledem k čemuž je potřeba dbát toho, aby zásah orgánů státní moci do těchto práv a svobod byl plně opodstatněný a nezbytný. V případě jakékoliv kolize, která v tomto směru může nastat – a tu zakládá i výše uvedený rozpor s označenou základní zásadou trestního práva hmotného – je zapotřebí postupovat takovým způsobem, aby nebezpečí vzniku negativních důsledků bylo eliminováno v co nejkratší době.

72. K interpretaci a aplikaci podústavních norem musejí přistupovat i obecné soudy tak, aby jejich řešení bylo konzistentní s požadavky vyplývajícími z norem vyšší právní síly. Právě reálně hrozící porušení základních práv a svobod obviněného, které je třeba spojovat se lpěním na výkonu trestu, jehož odůvodněnost a zákonnost je zpochybněna v případě kasace části výroku o vině, k níž se (souhrnný) trest vztahuje, vyžaduje, aby interpretací a následnou aplikací § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. k takovému porušení nedošlo. Naznačené řešení přitom umožňuje extenzivní výklad zákonné dikce „[s]oučasně zruší také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí nebo jeho zrušenou část obsahově navazující [...]“, podle něhož bude za toto *další rozhodnutí* považováno i rozhodnutí, jímž byl obviněnému uložen souhrnný trest v jiné (pozdější) trestní věci, a to jen v tomto výroku o souhrnném trestu (popř. rozhodnutí na tento výrok navazující).

73. Právě z uvedených důvodů je postupem podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. potřeba zrušit i výroky o souhrnných trestech obsažené v navazujících odsuzujících rozsudcích vydaných v jiných trestních věcech, jelikož je nezbytné jednak zamezit výkonu trestu, o jehož zákonnosti nadále nelze uvažovat, a jednak co nejrychleji, prostřednictvím v úvahu přicházejících procesních postupů, stanovit právní následek trestní odpovědnosti obviněného odpovídající závažnosti souběžného (nadále *de iure* existujícího) trestného činu.

74. Nejvyšší soud s přihlédnutím ke shora rozvedeným úvahám přistoupil v případě obviněného P. Š. podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. i ke zrušení obsahově navazujících rozhodnutí vydaných v jiných trestních věcech (rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017, a rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015), a to v jejich výrociích o souhrnném trestu, jimiž byl zrušen výrok o trestu uloženém obviněnému P. Š. rozsudkem odvolacího soudu v nyní projednávané věci. Obdobně pak postupoval v případě obviněného A. J., ohledně něhož podle § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. zrušil ve výroku o souhrnném trestu obsahově navazující rozhodnutí vydaná v jiné trestní věci (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2017, sp. zn. 40 T 13/2014, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 5 To 49/2017).

K další související procesní otázce

75. Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů přistoupil ke zrušení dovoláním napadeného rozsudku odvolacího soudu v části týkající se dovolatelů, kterým byli odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, bylo dále zapotřebí zvážit vhodnost aplikace § 265l odst. 4 tr. ř., podle něhož *vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu původním rozsudkem a Nejvyšší soud k dovolání výrok o tomto trestu zruší, rozhodne zároveň o vazbě.*

76. Nejvyšším soudem bylo zjištěno, že obvinění A. J. a P. Š. v současnosti vykonávají tresty odnětí svobody uložené jim rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015. Pro přesnost je ovšem zapotřebí uvést, že obviněnému A. J. byl citovanými rozhodnutími uložen samostatný trest, nikoliv souhrnný trest ve vztahu k rozhodnutím zrušeným v této věci Nejvyšším soudem (tj. rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 1. 2017, sp. zn. 9 To 94/2016, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2016, sp. zn. 56 T 7/2013).

77. V dané souvislosti však vyvstává problém u obviněného P. Š., a to stran interpretace § 265l odst. 4 věty první tr. ř. (především ohledně pojmu „*původní rozsudek*“), jelikož *doslovným jazykovým* (gramaticko-sémantickým) *výkladem* daného ustanovení lze dospět k závěru, že povinnost dovolacího soudu rozhodovat o vazbě obviněného se vztahuje pouze na případy, kdy svým rozhodnutím zruší dovoláním napadený (*původní*) rozsudek, jímž byl obviněnému uložen trest, který je v době rozhodování Nejvyššího soudu vykonáván.

78. Protože v nyní posuzované věci o takovou situaci nejde, neboť trest uložený obviněnému P. Š. dovoláním napadeným rozsudkem odvolacího soudu [trest uložený pouze za organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku zločinů podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 5 písm. c) tr. zákoníku a padělání a pozměnění veřejné listiny podle § 348 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zákoníku] již *de iure* neexistuje a obviněný ho v době rozhodování Nejvyššího soudu nevykonává, mohl by tento způsob výkladu § 265l odst. 4 tr. ř. vést k závěru, že dovolací soud k aplikaci citovaného ustanovení vůbec nemůže přistoupit.

79. V projednávané věci však s oporou o shora uvedený extenzivní výklad § 265k odst. 2 věty druhé tr. ř. došlo rovněž ke zrušení rozhodnutí, jimiž byl obviněnému P. Š. v jiné trestní věci uložen (souhrnný) trest odnětí svobody, který v době rozhodování Nejvyššího soudu vykonává. Je tedy potřeba posoudit otázku, zda ustanovení § 265l odst. 4 věty první tr. ř. může být vykládáno takovým způsobem, aby jej bylo možno aplikovat i v případech, kdy obviněný nevykonává trest odnětí svobody uložený dovoláním napadeným rozsudkem, nýbrž trest odnětí svobody

uložený rozhodnutím v jiné (pozdější) trestní věci, které bylo s poukazem na § 265k odst. 2 větu druhou tr. ř. jakožto „rozhodnutí obsahově navazující“ Nejvyšším soudem zrušeno.

80. Velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu přitom dospěl k závěru o možnosti takové rozšiřující interpretace § 265l odst. 4 věty první tr. ř., a to na podkladě tzv. *teleologické metody výkladu*, tj. se zaměřením na smysl, resp. *cíl dané právní úpravy*, k čemuž je zapotřebí poukázat na následující skutečnosti.

81. Smyslem § 265l odst. 4 tr. ř. je nepochybně (mj.) naplnění ochranné funkce trestního práva, když ochrana společnosti před páčáním trestných činů se promítá i ve formulaci vazebních důvodů [§ 67 písm. c) tr. ř.], jejichž existence má být předmětem obligatorního přezkoumání na podkladě § 265l odst. 4 tr. ř. Zákonná úprava obsažená v daném ustanovení směřuje zároveň k tomu, aby byly vytvořeny procesní podmínky pro další (v souladu se zásadou rychlosti vedené) řízení vůči obviněnému před orgánem činným v trestním řízení, jemuž je věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí. Zajištění tohoto cíle může být mařeno přístupem obviněného, čemuž lze zabránit aplikací dalšího vazebního důvodu, který je primárně určen k zabezpečení účasti obviněného na procesních úkonech trestního řízení [§ 67 písm. a) tr. ř.].

82. Pro závěr o nutnosti extenzivního výkladu § 265l odst. 4 tr. ř. lze dále argumentovat tím, že jeho doslovným jazykovým výkladem by mohlo docházet k *nedůvodné nerovnosti mezi obviněnými*. Tato by se projevila např. u obviněného, který byl pravomocně odsouzen k úhrnnému trestu pro reálný souběh trestných činů (z nichž by byl na podkladě dovolání Nejvyšším soudem zrušen jen jeden či několik z nich) ve *společném řízení*, vůči obviněnému, u něhož by se při uložení souhrnného trestu dospělo ke stejným závěrům ohledně nutnosti kasace jednoho či několika sbíhajících se trestných činů přisouzených mu v *samostatně vedených řízeních*. Zatímco v případě prvního z obviněných by obligatorně nastupovalo rozhodování dovolacího soudu o jeho vazbě podle § 265l odst. 4 tr. ř., v případě druhého obviněného (odsouzeného k souhrnnému trestu) by k takovému postupu dojít nemohlo. Obdobná nerovnost by nastávala i mezi obviněným, ohledně něhož by byl v důsledku kasačního rozhodnutí Nejvyššího soudu zrušen *celý výrok o trestu* (samostatném či úhrnném), a obviněným odsouzeným k trestu souhrnnému. Evidentní rozdíl by se v neposlední řadě projevoval i v tom, že dovolací soud by byl povinen rozhodovat o vazbě u obviněného, u něhož by mohlo dojít ke zpochybnění nutnosti trestněprávní reakce státu v podobě ukládání trestní sankce v *celém rozsahu* (v důsledku zrušení celého výroku o vině), oproti obviněnému, u něhož k takovému zpochybnění došlo jen *částečně* (nezrušením výroku o vině v pozdějším rozsudku, jímž byl ukládán trest souhrnný), tedy takového, u kterého by se důvody omezení jeho osobní svobody vazbou mohly projevovat výraznější měrou [např. obava, že obviněný uprchne, aby se vyhnul hrozícímu trestu, je nepochybně výraznější u pachatele, o jehož vině již bylo pravomocně rozhodnuto (nezrušeným výrokem o vině v pozdějším rozsudku, jímž byl uložen souhrnný trest), než u obviněného, o jehož vině se teprve rozhoduje].

83. Pro podporu extenzivního výkladu § 265l odst. 4 tr. ř. přichází v úvahu i užití metody *logického výkladu*. Na jejím podkladě lze totiž argumentovat tak, že pokud je podle § 265l odst. 4 tr. ř. odůvodněno rozhodovat o vazbě obviněného ve vztahu k jednomu řízení (vedenému následně u orgánu, jemuž věc byla Nejvyšším soudem přikázána), tím spíše (*argumentum a fortiori* v podobě *a minori ad maius*) je tomu tak i v případě, kdy důsledkem kasačního rozhodnutí je „znovuotevření“ několika řízení (tj. řízení u orgánu, jemuž je věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí, a řízení u dalšího orgánu, v němž je potřeba stanovit právní následek trestní odpovědnosti za nezrušenou část viny).

84. S přihlédnutím k výše rozvedeným úvahám Nejvyšší soud v případě obviněného P. Š. přistoupil k aplikaci § 265l odst. 4 tr. ř. a usnesením ze dne 28. 6. 2018, sp. zn. 15 Tdo 195/2018-II, rozhodl o jeho vazbě.

85. Vzhledem k tomu, že zjištěné vady napadených rozhodnutí nemohl Nejvyšší soud odstranit v případném veřejném zasedání, rozhodl o dovoláních obviněných A. J. a P. Š. v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

K podnětu obviněného A. J.

86. Obviněný A. J. ve svém dovolání rovněž navrhl, „*aby předseda senátu dovolacího soudu výkon trestu dle rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 5. 12. 2011, sp. zn. 3 To 31/2011, odložil*“. V dané souvislosti však nutno připomenout, že jmenovaný obviněný byl dne 24. 8. 2017 z výkonu trestu odnětí svobody podmíněně propuštěn a v současnosti vykonává trest odnětí svobody uložený mu (jako samostatný) v jiné trestní věci rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 12. 2016, sp. zn. 50 T 11/2015, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 10. 2017, sp. zn. 6 To 48/2017, takže nebyl důvod rozhodovat o odložení či přerušení výkonu trestu v nyní posuzované věci.

87. Pro úplnost se dodává, že za dané situace nebylo zapotřebí rozhodnout o podnětu obviněného A. J. k postupu

podle § 265o odst. 1 tr. ř. samostatným (negativním) výrokem (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 3. 2014, sp. zn. I. ÚS 522/14).

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není opravný prostředek přípustný (§ 265n tr. ř.).

V Brně dne 28. 6. 2018

prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph. D.
předseda velkého senátu trestního kolegia
Nejvyššího soudu

Vypracoval
JUDr. Vladimír Veselý